

'Wat een heerlijk boek.' ★★★★★ – Vriendin

A woman with long brown hair, wearing a vibrant red lace dress, is sitting on a weathered wooden tree stump. She is leaning forward with her arms crossed over her knees, her eyes closed in a peaceful or melancholic expression. The scene is set in a lush garden filled with numerous bright red roses and green leaves. The background is dark, making the woman and the flowers stand out.

DE
**BLOEMEN
TUIN**

CRISTINA CABONI

XANDER

ROMAN

Ook verschenen van Cristina Caboni bij Xander Uitgevers

De dochter van de parfumeur (2014)

De bijenkoningin (2016)

CRISTINA CABONI

De bloementuin

Uitgegeven door Xander Uitgevers bv
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *Il giardino dei fiori segreti*
Oorspronkelijke uitgever: Garzanti S.r.l., Milano
Gruppo editoriale Mauri Spagnol
Vertaling: Irene Goes
Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: Trevillion Images
Auteursfoto: Carla Sechi
Zetwerk: Michiel Niesen, ZetProducties

Copyright © 2016 Garzanti S.r.l., Milano
Gruppo editoriale Mauri Spagnol
Copyright © 2017 voor de Nederlandse taal:
Xander Uitgevers bv, Amsterdam

Eerste druk 2017

ISBN 978 94 0160 733 9 | NUR 302

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren.
Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen,
dan kunt u contact opnemen met de uitgever.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt
door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Mijn leven is een tuin en degenen van wie
ik hou zijn de bloemen die er bloeien.
Dit boek is voor jullie, mijn allerliefsten.*

*Geef me geurig bij zonsopgang een tuin vol mooie bloemen,
waar ik ongestoord kan wandelen.*

Walt Whitman

PROLOOG

‘Een tuin is contemplatie, ruimte. Het is een plek om tot rust te komen, maar bovenal is een tuin stilte.’

De diepe mannenstem stijgt op tot boven de bomen. De wind pakt hem op en draagt hem mee, de verte in. Van achter een rozenhaag staat Bianca naar haar vader te kijken. De mensen zitten in een kring om hem heen aandachtig te luisteren. Bijna elke dag komen ze hier om les te krijgen. Bianca kijkt naar de grond om na te denken. Dan balt ze haar vuisten en richt haar gezicht weer op.

Ze moet haar vader iets vertellen. Iets heel belangrijks. Want hij weet nog niet dat de tuin kan praten. En dat de tuin allerlei dingen vertelt.

Als ze eraan denkt, aan wat zij zelf heeft ontdekt, dan knapt ze haast uit elkaar van blijdschap. Eindelijk zal ze een glimlach verdienen van haar vader, hij zal aan mama vertellen hoe knap het van haar was en hij zal tegen iedereen zeggen dat ze een echte Donati is.

‘Ssst, stil! Je weet toch dat we hem tijdens de les niet mogen storen.’

Maar Bianca luistert niet naar haar zusje. Haar ogen fonkelen, ze weet dat ze hem respectvol moet benaderen. En dat ze op haar beurt moet wachten. Maar daarvoor heeft ze te veel haast en in haar ongeduld rent ze naar Lorenzo Donati toe en begint aan zijn mouw te sjorren: ‘Rozenblaadjes maken geluid als ze vallen. En grassprietjes ook, als ze uit de grond komen, en ook de margrietjes, als ze opengaan. De tuin kan praten. Hij praat aan één stuk door. Ik heb het zelf gehoord.’

Gelukkig, dat heeft ze goed gezegd, zonder te stamelen.

Ze blijft hem aankijken. Maar dan dwaalt haar blik af en in haar gedachten ziet ze een plank, met allemaal boeken erop. Zoals ze daar staan is het net een schat. Haar hart gaat tekeer, ze kan het dikke papier bijna voelen, met allemaal mooie tekeningen en de geur van gedroogde planten.

Ze wil er zo graag naartoe.

Er staan ook geschilderde bloemen in die boeken. En heel veel verhalen. En bij de boeken hoort een kleurdoos, en ook zakjes met zaden voor de bloemperken. Dat weet ze, want ze heeft het van veraf gezien. Het is een cadeau.

Opeens merkt ze dat ze heeft staan dromen, maar een enthousiaste reactie heeft ze niet gehoord. Langzaam draait ze zich weer om. En kijkt in de ogen die zo op de hare lijken.

Maar daarin ziet ze geen lach, of trots.

'De tuin kan praten, echt waar. En hij vertelt me allerlei verhalen.' Ze probeert het nog een keer. Maar nu op fluisterton, en aarzelend.

Een strenge blik is het enige antwoord. Vader pakt haar bij de hand en neemt haar ter zijde. Als hij haar kin optilt, weet Bianca dat ze de boeken en de kleurdoos wel kan vergeten. 'Je mag me niet onderbreken, dat weet je toch.'

'Maar het is echt waar, de tuin praat.'

'Daar hebben we het later wel over. En nu gauw naar binnen, naar je kamer.'

Bianca's hart begint meteen heel snel te kloppen en haar ogen prikken. Haar vaders woorden zinken als stenen weg in de haag van dwergmispel, vol met glanzende besjes die rood zijn geworden door de zon. Ze denkt aan de geurige witte bloemen van de liguster, daar aan de rand van het veld waar Lorenzo Donati zijn lessen geeft. En dan dwaalt haar blik nog verder af, naar de vallei met het kasteel.

Die plek kent ze goed. Dat is haar wereld. Daar is ze tien jaar geleden geboren.

Dat is haar tuin.

Haar vaders woorden zijn nu net als windvlagen die voorbijrazen en alles met zich meenemen, zelfs geuren en geluiden. De wind zoekt haar op, wil haar pakken. Maar ze let er niet op en voelt alleen nog de teleurstelling van die verlammende zucht.

En jawel, daar begint de tuin opnieuw tot haar te spreken: het gras dat knispert onder haar woeste voeten, de struiken die ze met haar wilde stappen laat ruisen, totdat er alleen nog leegte is. Afwezigheid.

'Ik zei het je toch. Waarom luister je nooit?' Haar zus pakt haar hand.

Maar Bianca trekt zich los en rent weg. De bloemen lijken te huilen, hun kleurrijke schutblaadjes vallen samen met haar tranen op de grond. Ze rent op de muziek die haar dromen begeleidt en die ze hoort als ze boos is. Haar vingers strijken langs de azalea's, en langs de hortensia's en camelia's.

Dan is ze bij het bos. Kijk, hier is de roos die ze zocht. Hier is haar schuilplaats. Een ogenblik, en dan laat de duizendjarige roos haar toe tussen haar robuuste takken en oeroude knoesten.

Ze sluit haar ogen en laat haar voorhoofd tegen de ruwe schors rusten. Langzaam wordt haar ademhaling weer rustig. Als ze haar ogen opent, ziet ze de zon door het gebladerte schijnen. Ze kijkt op en ziet de rode bloemblaadjes, die neerdwarrelen op de wind en zich vervolgens op het smaragdgroene mos bij haar voeten vlijen, waarbij ze snel nog hun geur afgeven, als een laatste groet. Ze strekt haar hand uit om haar kleine vuist te vullen met deze schat en voelt de doorns langs haar arm strijken.

Eigenlijk zou ze een beetje bang moeten zijn voor de roos. Haar vader heeft haar zo vaak gewaarschuwd: 'Kijk uit voor de doorns, daar haal je je aan open.'

Maar deze roos is haar vriendin. Die zou haar nooit pijn doen. Ze heeft geprobeerd het hem te vertellen. Maar hij let niet op haar, hij hoort niet wat ze zegt. 'Luister nou,' zou ze willen roepen, 'luister naar me, alsjeblijft!' maar hij is al weg. Het enige

wat hij achterlaat zijn zijn geërgerde blikken, zuchten van teleurstelling en stille verwijten. Plus het geluid van zijn hand die hard op het houten tafelblad neerkomt, als blijk van afkeuring.

'Ik kan het niet, het lukt me niet om te zijn zoals hij wil,' fluistert ze tegen de roos.

Dan hoort ze geruis, gevolgd door een windvlaag. Dit keer komen de losgewaaide bloemblaadjes op haar neer. Als een streling.

Haar roos houdt van haar.

Dat weet Bianca en voor het eerst glimlacht ze.

1

Tuinieren is geduld kweken. Het vraagt aandacht, zorg en volharding. 's Winters is er tijd voor onderhoud van het gereedschap en voor het klaarmaken van de grond. De aarde neemt het geheim op en bewaakt het, voor de wedergeboorte.

Wat hadden die jongens daar te zoeken? Dit deel van Amsterdam trok meestal geen nachtelijke bezoekers.

Iris Donati bracht haar vingertoppen naar haar mond om ze te verwarmen met haar adem. 'Waarom gaan jullie niet lekker ergens anders heen?' Haar fluistering ging verloren in een snerpend koude windvlaag. Ze overwoog het op te geven, ze moest maar een andere keer terugkomen. Toen liet ze haar blik afdwalen naar de raampartij op de tweede verdieping van het pand aan de overkant van de straat. Zo bleef ze even staan kijken.

Nee, besloot ze. Ze moest wachten.

Ze blikte nog even naar de hemel en keek toen weer naar de straat.

De jongens waren nog steeds aan het dollen. Tegen een van de gevels stond een bouwsteiger. Het licht van de lantaarns golfde op het stinkende grachtwater. Het zachte kabbelen vond ze prettig klinken, net als de wind, die verre geluiden meebracht.

Ze veegde een losse haarlok uit haar gezicht en keek weer naar de jongens, die ergens hard om moesten lachen.

Ze waren ongeveer van haar leeftijd, dacht ze. Studenten mis-

schien, of toeristen. Het deed er niet toe. Wat hen in haar ogen bijzonder maakte was de manier waarop ze elkaar aanraakten, hoe ze lachten. Ze bleef ze volgen, ze kon haar aandacht niet van hen afhouden. Pas toen haar nieuwsgierigheid veranderde in een steek van verlangen, trok ze zich terug.

Ze schrok op van het geluid van een verre sloopstoeter. 'Dit kost allemaal tijd,' mompelde ze. Ze moest wat doen. En wel voor zonsopgang.

Toen ook de laatste jongen eindelijk de hoek om was, slaakte ze een zucht. Behoedzaam keek ze om zich heen. Ze trok de capuchon van haar sweater over haar hoofd en verdween in de schaduw.

Wat ze deed in die nachten van de wassende maan was verboden. Als ze zou worden gesnapt, betekende dat stront aan de knikker. Dat realiseerde ze zich maar al te goed. En toch bleef ze zoeken naar plekken voor haar tuinen.

De wereld had bloemen nodig.

Dat was het enige wat ze zeker wist.

In een vertraagde beweging liet ze haar rugzak afzakken. Ze schudde haar belaste spieren los en streek opnieuw de haren weg die voor haar gezicht waren gevallen. Langzaam en met veel zorg begon ze de in vochtige jute gewikkelde planten uit de tas te halen. Ze had onder andere Portland- en Bourbonrozen voor dit perk uitgekozen. Viooltjes, cyclamen, tulpen en narcissen klaar om verpoot te worden. En als laatste een grasachtig tapijtje, zacht als mos en met dezelfde smaragdgroene kleur.

In haar broekzak had ze de mail die Anne Lint, de vrouw die aan de overkant van de straat woonde, had gestuurd naar *Onze Tuin*, het tijdschrift over tuinieren waar Iris voor werkte. Voor haar zou ze die nacht een tuin aanleggen. Ze had haar voorstellen met niemand besproken. Alleen met haar oude vriend Jonas, maar die telde niet, want die leefde in een totaal andere realiteit. Andere mensen zouden nooit begrijpen waarom ze zo

nodig in het geheim een tuin wilde aanleggen voor een onbekende.

Eerlijk gezegd begreep ze dat zelf ook niet.

De tuin die ze die nacht ging aanleggen werd heel bijzonder. Het geel van de primula stond voor wedergeboorte, het blauw en het paars van de hyacinten voor moed en kracht, het roze van de tulpen voor hoop. En Damascusrozen voor hun sterke geur. Het was een gift, een cadeau, een poging om iemand te helpen. Iets wat niet simpelweg voortkwam uit haar verlangen om de natuur te laten leven, of uit de manier waarop ze ernaar keek en waarop ze er zorg voor droeg, zoals bij de tuinen die ze tot dan toe had gecreëerd.

En dat beangstigde haar een beetje.

Iris veegde haar voorhoofd droog en werkte aan één stuk door tot de gedachte aan die vrouw verdwenen was en ze alleen was met de bloemen en de planten. De schop en de hark werden verlengstukken van haar armen en haar hartslag vertraagde tot het samenviel met het ritme van de zuchten van de wind.

De aarde onder haar handen voelde hard, de doordringende geur mengde zich met de vochtige lucht die van de nabijgelegen gracht opsteeg. Het kostte een half uur stevig doorwerken om het perk te bewerken. Een laatste blik op het deel dat ze had vrijgelaten voor het zaaigoed, toen gooide ze haar hoofd in haar nek en zoog de frisse nachtlucht diep haar longen in.

Iris stapte op haar fiets, keek over haar schouder, pakte het stuur vast en begon zo hard als ze kon te trappen. De tegenwind maakte haar glimlach nog breder en een paar keer dreigde ze haar evenwicht te verliezen. Zo ging het altijd, als ze net een tuintje had aangelegd. Dan nam pure blijdschap het van haar over, een blijdschap die haar leven zin gaf.

Ze woonde in een klein appartement op de begane grond van een huis aan het Begijnhof, een van de oudste en meest betoverende wijken van Amsterdam. Een rij oude huizen, een grasveld omzoomd met enorme kastanjbomen, met in het

midden een kerk, dat was wat ze elke ochtend zag als ze naar haar werk ging. Sinds ze hier was komen wonen had ze niet zo veel last meer van het gevoel van vervreemding waar ze eerder altijd onder had geleden. In een grote stad leven was niet makkelijk. Ze had er nooit de vinger op kunnen leggen waarom ze zich soms opeens zo ellendig kon voelen. Eenzaamheid was het niet, want ze was nooit alleen, dankzij haar planten. Het was meer een gevoel van leegte, alsof er iets miste. Alsof ze gebukt ging onder een subtiel verdriet, of een soort drukkende heimwee. Meestal ging zo'n bui snel weer over, maar er waren van die dagen dat het onbestemde gevoel veranderde in triestheid en dan wachtte ze tot het avond werd.

Want dat was het moment dat haar tuinen tot leven kwamen.

Met haar tas met planten op de rug ging ze naar buiten, op zoek naar een geschikte plek voor een nieuwe tuin.

Het Begijnhof had haar meteen al doen denken aan een dorpje, zo'n afgebakend gebied, waar iedereen elkaar kende. Maar wat haar echt had verleid tot het betalen van de torenhoge huur – waar het overgrote deel van haar loon aan opging – was de rust die er heerste, het groen en de binnenplaats. Weliswaar klein, maar met genoeg licht om er al haar planten te kunnen houden.

Ze had ze allemaal gered. Vaak uit vuilniszakken, andere keren van iemand die ze niet meer in huis wilde hebben en ze aan een vriend van een vriend had gegeven die vervolgens aan haar had gedacht. Sommige planten had ze gevonden terwijl ze op straat liep, dan vond ze een beter stukje grond of een geschikte tijdelijke plek voor ze, waarna ze ze verplante. Maar vaak waren ze in zo'n slechte conditie dat ze ze mee naar huis nam om ze vervolgens dagelijks te verzorgen. En het waren juist deze planten die haar tuinen zo speciaal maakten.

Want elk plantje had zo zijn eigen verhaal.

Eenmaal in het Begijnhof haastte ze zich naar haar appartement. Toen ze haar capuchon afdeed, viel het gouden licht

van de straatlantaarn dat op het plaveisel scheen ook op haar gezicht. Fijntjes, met hoge jukbeenderen, zachte trekken, lang kastanjebruin haar. Maar het meest treffend was de zichtbare focus, die intense blik.

Uren later lag ze onder haar warme dekbed door het grote raam met zicht op de binnenplaats te staren naar een punt in de verte. Het bloemperk was goed gelukt. De kleuren waren op elkaar afgestemd en dat zou ook gaan gelden voor de geuren, zodra de bloemen eenmaal waren uitgekomen. Ze zou zich voldaan en gelukkig moeten voelen. Doorgaans voelde ze zich ook zo, als ze haar klusje had geklaard. In plaats daarvan was ze nu opeens onrustig en bezorgd.

Het punt was dat het voorheen altijd alleen om haar ging. En nu had ze de wensen van iemand anders vertaald, ze omgezet in een visioen van bloemen en planten, van kleur en geur.

En dat veranderde alles. Het veranderde haar verhouding tot anderen, tot de wereld. Opeens voelde ze het gewicht van wat ze zojuist had gedaan.

Zuchtend draaide ze zich om. En nog eens.

Het was nu bijna ochtend, maar de nacht leek nog niet te willen wijken, want de maan kreeg nog steeds alle ruimte om met haar bleke licht te spelen.

Bomen zijn van zilver, bloemen zijn van goud. Geef zaadjes aan de reizigers, zorg voor de roos die van je houdt. Zo ging het rijmpje. Er waren nog meer strofen en die begonnen allemaal met een bepaalde bloem. Alles in haar leven was begonnen met een bloem.

Toen ze klein was zei haar vader het versje vaak voor haar op. Ze dacht altijd graag dat hij het had geleerd van haar moeder die ze nooit had gekend. Ze legde haar arm over haar ogen terwijl de ene na de andere gedachte door haar hoofd joeg.

Ze had haar moeder verloren toen ze heel klein was. Sindsdien was ze alleen met haar vader. Ze kon zich haar moeder niet eens meer herinneren. Er waren zo veel mensen geweest

die in haar jeugd voor haar hadden gezorgd dat het beeld van haar moeder was vervangen door de gezichten van de vrouwen die van haar hadden gehouden.

Het kostte haar moeite om op al hun namen te komen. Mariana, Lidia, Dolores en Antonia waren degenen die het meest hadden betekend in haar leven. Degenen die het langst bij haar waren geweest... Maar dat rijmpje, vermoedde ze, dat was iets wat haar verbond met Claudia.

Want dat was de naam van haar moeder.